

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ 'N'

**ΑΝΑ
ΒΑΘΜΙ
ΖΟΝΤΑΣ**
ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι προκλήσεις για την οικονομία μετά τις συνεχείς αναβαθμίσεις

Εφαρμογή στοχευμένων μεταρρυθμίσεων σε τομείς-κλειδιά της ανάπτυξης

Πολλαπλή αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας στα πεδία των επενδύσεων, των εξαγωγών, της αγοράς εργασίας, μέσω της κατάρτισης και της επανεκπαίδευσης των εργαζομένων, της έρευνας και της καινοτομίας, του περιβάλλοντος και της σύστασης του κράτους.

Των **Βασίλη Αγγελόπουλου** και **Φάνη Ζώνη**

Σπύρος Κτενάς, γενικός διευθυντής «N»: Η ελληνική οικονομία εμφανίζει θετικές προσδοκίες.

ΑΥΤΟΙ είναι οι βασικοί άξονες όπου επικεντρώνει την προσπάθειά της η κυβέρνηση, όπως αναδείχθηκαν μέσα από το Οικονομικό - Επιχειρηματικό Συνέδριο της «Ναυτεμπορικής», με τίτλο «Ανα-βαθμίζοντας την Ελλάδα». Με βασικούς ομιλητές τους υπουργούς Μεταφορών Χρήστο Σταϊκούρα, Ανάπτυξης Κώστα Σκρέκα, Εργασίας Άδωνι Γεωργιάδη και τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομίας Νίκο Παπαθανάση, υπερτονίστηκε η προσπάθεια που καταβάλλεται στο πεδίο της βελτίωσης στους ανωτέρω τομείς.

Την έναρξη του Συνεδρίου πραγματοποίησε ο γενικός διευθυντής της «Ναυτεμπορικής» Σπύρος Κτενάς, ο οποίος υπογράμμισε ότι -παρά τις αντιξοότητες- η ελληνική οικονομία εξακολουθεί να κινείται σε σωστό δρόμο. «Έχουμε δημοσιονομικά στοιχεία σε τάξη. Μακροοικονομικά μεγέθη σε ανάπτυξη, δείκτες εξωστρέφειας, επενδυτικές ροές σε ανάπτυξη, θετικό καταναλωτικό κλίμα, αυξημένα τουριστικά έσοδα. Με δύο λόγια, η ελληνική οικονομία εμφανίζει θετικές προσδοκίες» σημείωσε ο κ. Κτενάς.

Από την πλευρά του, ο κ. Γεωργιάδης υπογράμμισε ότι ανέρχονται σε πάνω από 4 δισ. ευρώ τα

κονδύλια που πρόκειται να εκταμιευθούν την επόμενη τετραετία για την πραγματοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης και επανεκπαίδευσης εργαζομένων, στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης. Παράλληλα, αναφέρθηκε και σε παρεμβάσεις που θα γίνουν και αφορούν την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος και την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών, των νέων και των συνταξιούχων στην αγορά εργασίας.

Ο υπουργός Υποδομών και Μεταφορών Χρήστος Σταϊκούρας μίλησε για πέντε πυλώνες δράσης και πρωτοβουλιών, που βρίσκονται στον πυρήνα της πολιτικής της κυβέρνησης σε αυτόν τον νευραλγικό τομέα. Σε αυτούς περιλαμβάνονται μικρά και μεγάλα έργα, ύψους 986 εκατ. ευρώ, ενίσχυση της ηλεκτροκίνησης με 65 εκατ. ευρώ, προμήθεια 250 νέων ηλεκτροκίνητων λεωφορείων, ανάπτυξη μοντέλου βιώσιμης αστικής κινητικότητας και εξασφάλιση κοινοτικής χρηματοδότησης για υλοποίηση νέων έργων και συντήρηση των υφιστάμενων.

Ο υπουργός Ανάπτυξης Κώστας Σκρέκας επισήμανε ότι ενώ η Ελλάδα ήταν το «μαύρο πρόβατο» της Ευρώπης, τώρα μετατράπηκε σε χώρα-πρότυπο. Η διαδικασία αναβάθμισης θα συνεχιστεί και θα επεκταθεί και σε ζητήματα ενέργειας, αλλά και σε logistics, εκτός όλων των άλλων.

Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομίας Νίκος Παπαθανάσης δεν παρέλειψε να αναφέρει ότι μπορεί η κυβέρνηση να έχει πρόγραμμα 4ετίας, αλλά ταυτόχρονα έχει και σχέδιο 10ετίας. Με εκτίμηση για ανάπτυξη το 2024 στο 2,9%, που θα είναι υπερδιπλάσια της Ευρώπης, η χώρα συνεχίζει, κατά τον κ. Παπαθανάση, μια «ορθή δημοσιονομική πολιτική παρά το γεγονός ότι αντιμετωπίζει πολύ σημαντικές κρίσεις».

Στέφανος Κασσελάκης, πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ: Μονόδρομος η ανθρωποκεντρική πολιτική.

Πάρις Κουκουλόπουλος, μέλος του Ε.Σ. ΠΑΣΟΚ: Κοινωνικά άδικοι ο προϋπολογισμός.

Χρήστος Σταϊκούρας, υπουργός Υποδομών: 986 εκατ. ευρώ στον δρόμο της ανάπτυξης.

Κώστας Σκρέκας, υπουργός Ανάπτυξης: Η διαδικασία ανάπτυξης θα συνεχιστεί.

Από την αντιπολίτευση συμμετείχαν στο Συνέδριο με ξεχωριστές παρεμβάσεις ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ Στέφανος Κασσελάκης και το μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ Πάρις Κουκουλόπουλος. Ο κ. Κασσελάκης, αφού αναφέρθηκε στη δική του εμπειρία από τους κλάδους της ναυτιλίας και των αγορών, τόνισε την ανάγκη ανθρωποκεντρικής πολιτικής, ώστε να μπορούμε να «μιλάμε για αναβάθμιση». Αναφέρθηκε εκτενώς στα πολλαπλά προβλήματα που έχει διαπιστώσει στους χώρους της Υγείας, με τις τεράστιες ελλείψεις σε προ-

σωπικό, αλλά και της Παιδείας, ενώ υπογράμμισε ότι ως ποσοστό του ΑΕΠ η Ελλάδα είναι συραγός της Ε.Ε. και στον τομέα των επενδύσεων. Ο κ. Κουκουλόπουλος, από την πλευρά του, μίλησε για τον όρο «ενεργειακή δημοκρατία», τονίζοντας ότι ο προϋπολογισμός της επόμενης χρονιάς είναι «κοινωνικά άδικος, αναπτυξιακά ανεπαρκής και με άγνοια κινδύνου». Πρόσθεσε επίσης πως η χρονιά-ορόσημο είναι το 2032 και έως τότε η κυβέρνηση πρέπει να λειτουργεί με τη «μέθοδο της κλεψύδρας», γιατί ο χρόνος ανοχής της Ε.Ε.

προς τη χώρα μας, όταν και θα έχει χαμηλή αποπληρωμή χρέους, τελειώνει.

Στο Συνέδριο υπήρξαν ξεχωριστά πάνελ για τους τομείς της επενδυτικής βαθμίδας και των μεταρρυθμίσεων που πρέπει να ακολουθήσουν, για την ενεργειακή και κλιματική κρίση και την ποιοτική αναβάθμιση των υποδομών, για την εκπαίδευση που «συναντά» το εργασιακό περιβάλλον και για τις επιχειρήσεις που προσπαθούν να επενδύσουν σε μια αγορά που αναζητά καινοτομία, ταχύτητα και ανταγωνιστικό φορολογικό σύστημα. [SID: 21212976]

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ 'N'

**ΑΝΑ
ΒΑΘΜΙ
ΖΟΝΤΑΣ
ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Από αριστερά, Θεόδωρος Πελαγίδης, Άδωνις Γεωργιάδης, Ιουλία Τσέτη, Νίκος Βέττας.

Προσέλκυση εργατικού δυναμικού και εκπαίδευση του υπάρχοντος

Η ΑΞΙΑ της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των εργαζομένων, ώστε να αξιοποιηθούν ομάδες του πληθυσμού που έως τώρα κινούνται σε χαμηλά ποσοστά απορρόφησης και να περιοριστεί κάπως το δημογραφικό πρόβλημα, αναδείχτηκε στο συνέδριο της «N».

Σε ξεχωριστό πάνελ που εστίασε στη «συνάντηση» της εκπαίδευσης με το εργασιακό περιβάλλον, επισημάνθηκε ότι στην τελευταία καταμέτρηση οι γεννήσεις δεν ξεπέρασαν τις 76.000, ενώ στους 140.000 ανήλθαν οι θάνατοι. Αν και είναι πρόβλημα που αγγίζει συνολικά τον δυτικό κόσμο, η Ελλάδα βρίσκεται στο επίκεντρο καθώς ο πληθυσμός γεννάει διαρκώς και σε μεγάλο ποσοστό. Ταυτόχρονα, τονίστηκε η υποχρέωση της χώρας για καλύτερη ταύτιση της εκπαίδευσης, με τη χρήση και των ιδιωτικών πανεπιστημίων, με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Στο πάνελ που συντόνισε ο καθηγητής Θεόδωρος Πελαγίδης, υποδιοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, και στο οποίο συμμετείχαν ο υπουργός Εργασίας Άδωνις Γεωργιάδης, ο Νίκος Βέττας, γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ, και η Ιουλία Τσέτη, επίτιμη δρ. Φαρμακευτικής ΕΚΠΑ και γ.γ. του ΣΕΒ, τονίστηκε μεταξύ άλλων η ανάγκη να στηριχθούν συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού για να αυξηθεί η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας. Σε αυτές συγκαταλέγονται οι γυναίκες, οι νέοι και οι συνταξιούχοι, που θα μπορούσαν να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας. Επίσης, επισημάνθηκε ότι, σε μια περίοδο συνεχούς μεταβλητότητας του πληθυσμού, πρέπει να υπάρξει οργανωμένη εισροή μεταναστών στη χώρα, για να καλύψουν συγκεκριμένες ανά-

γκες της αγοράς εργασίας.

Για το θέμα, ο κ. Γεωργιάδης επισήμανε ότι «η εξέλιξη στην αγορά εργασίας από την εμφάνιση της τεχνητής νοημοσύνης θα δημιουργήσει νέες συνθήκες. Θα προσεξεί εργατικό δυναμικό για άλλες δουλειές. Όμως, έτσι και αλλιώς, συνολικά έχουμε έλλειμμα εργατικού δυναμικού, και θα έχουμε μεγαλύτερο. Ως απάντηση, η λύση είναι αναπόφευκτα η μετάκλιση εργαζομένων από το εξωτερικό». Όπως τονίστηκε χαρακτηριστικά, «την τελευταία τετραετία, έχουν αποχωρήσει από την Ελλάδα 240.000 μετανάστες, επειδή βρίσκουν καλύτερες δουλειές σε άλλες χώρες. Τώρα συζητάμε στην Ε.Ε. για τη λεγόμενη δεξαμενή ταλέντων, που θέλουν να προσελκύσουν μετανάστες».

Από την πλευρά της, η κυρία Τσέτη χαρακτήρισε «πέρα πολύ βασικό το θέμα της παιδείας στη χώρα» και εκτίμησε ότι «ίσως μας βοηθήσει η εισαγωγή των ιδιωτικών πανεπιστημίων». Ειδική αναφορά έγινε στο σκέλος της υπογεννητικότητα, στην ένταξη συνταξιούχων στην αγορά εργασίας, που χαρακτηρίστηκε «θετικό μέτρο», όπως και στο γεγονός ότι διαπιστώνεται πως υπάρχουν στελέχη που «φεύγουν στο εξωτερικό για να βρουν ένα καλύτερο επίπεδο».

Ο κύριος Βέττας πρόσθεσε ότι για να γίνει μια χώρα ελκυστική, πρέπει να έχει «σταθερή οικονομία και καλό σύστημα υγείας και παιδείας. Αυτό σημαίνει ότι οι Έλληνες δεν θα θέλουν να φύγουν και ότι οι αλλοδαποί θα θέλουν να έρχονται». Ο γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ αναφέρθηκε και σε «γραμμές άμυνας που διαθέτει η χώρα» για να καλυφθεί ένα μέρος του δημογραφικού προβλήματος.

Αυτές είναι η χαμηλή συμμετοχή στην εργασία σε γυναίκες, νέους και συνταξιούχους.

Αναφορικά με την επανεκπαίδευση των εργαζομένων, ο υπουργός Εργασίας Άδωνις Γεωργιάδης τόνισε ότι «θεωρείται βάρος από τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα», κάτι που δεν συμβαίνει στην Ευρώπη. «Εκεί η επιχείρηση καταλαβαίνει ότι ένα εκπαιδευμένο προσωπικό έχει αυξημένη προστιθέμενη αξία. Εδώ το θεωρούμε βάρος. Καλό είναι να γίνει από τον ίδιο τον εργαζόμενο, με τα δικά του έξοδα και εκτός ωραρίου! Έτσι έχουμε μείνει πίσω».

Την ίδια στιγμή, πάντως, ο κ. Γεωργιάδης εκτίμησε ότι αυτή η νοοτροπία αρχίζει να αλλάζει, αφού για να βελτιώσει τις δεξιότητές του το ανθρώπινο δυναμικό της χώρας, την επόμενη τετραετία θα δαπανηθούν πάνω από 4 δισ. ευρώ.

Διαφορετική ήταν η προσέγγιση της κυρίας Τσέτη στο θέμα, η οποία επισήμανε ότι «η διά βίου μάθηση γίνεται στις επιχειρήσεις. Το θέμα είναι να πείσεις τον εργαζόμενο ότι η διά βίου μάθηση θα τον βοηθήσει στη ζωή του. Ειδικά στην Αθήνα με το κυκλοφοριακό πρόβλημα, με τις γυναίκες που δεν έχουν πού να αφήσουν τα παιδιά τους, υπάρχει πρόβλημα».

Ο κ. Βέττας υπογράμμισε ότι πρέπει το Δημόσιο να βάζει το πλαίσιο, για να μην πηγαίνουν χαμένα τα κονδύλια που αξιοποιούνται για τον τομέα της εκπαίδευσης των εργαζομένων. Διαπίστωσε όμως ότι «είμαστε πάρα πολύ πίσω στον τομέα της προσχολικής αγωγής και βρεφονηπιακής φροντίδας. Πρέπει να υπάρχει καθολική πρόσβαση. Ειδικά για τις γυναίκες είναι πρωτίστως κοινωνικό το θέμα». [SID: 21212710]

Εξυπηρέτηση των πολιτών από ψηφιακούς εφοριακούς

ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ των φορολογουμένων πολιτών στις ΔΟΥ όχι από εφοριακούς υπαλλήλους, αλλά από ψηφιακές εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης όπως τα chatbots, δηλαδή τα λογισμικά που μιμούνται τον άνθρωπο στον γραπτό και προφορικό λόγο και απαντούν αυτοματοποιημένα σε ερωτήσεις που τους υποβάλλονται, προανήγγειλε ο διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) Γιώργος Πιτσιλής μιλώντας χτες στο συνέδριο που διοργάνωσε ο όμιλος της «Ναυτεμπορικής».

Όπως ανέφερε ο κ. Πιτσιλής, η ΑΑΔΕ μεταβαίνει σταδιακά «σε ένα νέο οργανωτικό μοντέλο σύγχρονο πια, όχι σε ένα μοντέλο το οποίο είναι στημένο πάνω σε εφορίες, σε μια περιοχή με τοπική αρμοδιότητα, με διαφορετικές πρακτικές», όπου «καθεμία εφορία είχε διαφορετική διαχείριση του ίδιου θέματος», αλλά «πάμε πλέον σε κεντροποιήσεις». Στο πλαίσιο αυτό, όπως διευκρίνισε, προχωρούν οι ακόλουθες διαδικασίες: «Έχουμε τέσσερα ελεγκτικά κέντρα στην Αττική, δύο στη Θεσσαλονίκη, ολοκληρώθηκε το Κέντρο Βεβαίωσης και Είσπραξης, όλη η διαδικασία των εισπράξεων δηλαδή συγκεντρώθηκε σε ένα κέντρο, και μέσα στο 2024 θέλουμε να έχουμε αναπτύξει πλήρως το νέο μοντέλο στην Αττική οπωσδήποτε, κι αν τα καταφέρουμε και στη Θεσσαλονίκη. Κέντρο Βεβαίωσης και Είσπραξης σημαίνει ένα ειδικό κέντρο για τη φορολογία των ακινήτων, μεταβι-

βάσεις, κληρονομίες, δωρεές, και ένα κέντρο για τις υπόλοιπες λειτουργίες μας, υποστηρικτικές και εξυπηρέτησης». Αναφερόμενος, ειδικότερα, στο μέλλον των ΔΟΥ τόνισε ότι «θα εξελιχθούν σε σημεία εξυπηρέτησης των πολιτών που δεν έχουν πρόσβαση σε ψηφιακά μέσα». Στη συνέχεια, αφού διευκρίνισε ότι «αλλάζουμε τελείως το οργανωτικό μας μοντέλο, δίνουμε έμφαση στην ψηφιακή εξυπηρέτηση, στην εξυπηρέτηση μέσω τηλεφώνου», αποκάλυψε: «Θέλουμε να βάλουμε και την τεχνητή νοημοσύνη μέσω chatbots στην εξυπηρέτηση και να μπορέσουμε να απελευθερώσουμε δυνάμεις, για να τις στοχεύσουμε στον φορολογικό έλεγχο, εκεί που το χρειαζόμαστε πραγματικά».

Επιπλέον, ο κ. Πιτσιλής ανέφερε ότι «ετοιμάζουμε μία εφαρμογή για κινητά, με την οποία ο κάθε πολίτης θα μπορεί να βλέπει τις οφειλές του, θα μπορεί να τις πληρώσει, θα μπορεί να παίρνει μηνύματα προσωποποιημένα υπενθυμιστικά «σε τρεις μέρες πρέπει να υποβάλεις τη δήλωσή σου ΦΠΑ αν το έχεις ξεχάσει»». Διευκρίνισε ότι η εφαρμογή αυτή μπορεί να τεθεί σε λειτουργία είτε στο τέλος του 2023 είτε στις αρχές του 2024.

Στο ίδιο πάνελ ομιλητών: ● Ο διευθύνων σύμβουλος της Αθηνναϊκής Ζυθοποιίας και πρόεδρος της ECR HELLAS Αλέξανδρος Δανιηλίδης αναφέρθηκε στο επιχειρηματικό περιβάλλον στην Ελλάδα, τονίζοντας: «Η Ελλάδα έχει πάει καλά, αυτό δεν

**240
χιλ.
μετανάστες
έχουν
αποχωρήσει
από την
Ελλάδα επειδή
βρίσκουν
καλύτερες
δουλειές σε
άλλες χώρες.**

~76.000 ήταν οι γεννήσεις στην τελευταία καταμέτρηση, ενώ στους 140.000 ανήλθαν οι θάνατοι

Από αριστερά, Ανέστης Ντόκας, Κώστας Θεός, Αλέξανδρος Κωστόπουλος, Πλάτων Μαρλαφέκας, Αθανάσιος Κουλορίδας, Αλέξανδρος Δανιηλίδης.

Δεξιά: από αριστερά, Θανάσης Αδαμόπουλος, Έλενα Γιαννακοπούλου, Στέλλα Ζαχαρία, Γιώργος Παναγιώτου.

σημαίνει όμως ότι μπορούμε να κάτσουμε με σταυρωμένα χέρια. Χρειάζεται πολλή δουλειά, επενδύσεις σε πάρα πολλούς τομείς και αυτό νομίζω ότι διαφεύγει της προσοχής μας. Η Ελλάδα είναι μια χώρα η οποία έχει μικρή αγορά αλλά οι βιομηχανίες και οι λιανέμποροι πρέπει να επενδύουμε τεράστια ποσά για να μπορούμε να καλύπτουμε την πολύ μεγάλη αύξηση της ζήτησης σε ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα».

● Ο πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής της Ενώσεως Εισηγμένων Εταιρειών Αθανάσιος Κουλορίδας αναφέρθηκε στην κατάσταση στο Ελληνικό Χρηματιστήριο, τονίζοντας: «Έχουμε ένα Χρηματιστήριο στο οποίο έχουμε πάρα πολύ μεγάλες αποκλίσεις ανάμεσα στις μεγάλες και τις μικρές εταιρείες σε επίπεδο κεφαλαιοποίησης, οργάνωσης, αποδόσεων. Θα πρέπει να καθарίσουμε την αγορά, να δώσουμε τη δυνατότητα σε εταιρείες που θεωρούν ότι είναι δύσκολη η παραμονή τους στο Χρηματιστήριο να πάνε στην Εναλλακτική Αγορά. Επίσης, να δώσουμε έμφαση στο πώς θα κάνουμε ακόμα πιο ανταγωνιστικά την εισαγωγή στο Χρηματιστήριο. Έχουμε προτείνει ως Ένωση Εισηγμένων Εταιρειών ότι θα πρέπει να υπεραποδίδουν φορολογικά το κόστος συμμόρφωσης με την εισαγωγή και την παραμονή στο Χρηματιστήριο, όπως υπεραποδίδουν τα έξοδα έρευνας και τεχνολογίας».

● Ο πρόεδρος του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχει-

ρηματικότητας και αντιπρόεδρος της ΛΟΥΞ Πλάτων Μαρλαφέκας τόνισε μεταξύ άλλων: «Είμαστε μια χώρα στην άκρη της Ευρώπης, πάρα πολύ μακριά από το κέντρο της Ευρώπης, ακόμα είμαστε μακριά από το κέντρο του κόσμου που μπορούμε να πουλήσουμε προϊόντα και υπηρεσίες. Πολλές φορές λέω ότι αν η ΛΟΥΞ ήταν στο Βέλγιο, αν ήταν στο Λουξεμβούργο, αν ήταν στην Ολλανδία, εννοώ μικρές χώρες σε πληθυσμό, θα ήμασταν 10 φορές μεγαλύτεροι με τον ίδιο κόπο και το ίδιο κόστος. Εμείς λοιπόν εν δυνάμει έχουμε μπροστά μας κάτω από 5 εκατομμύρια εν δυνάμει καταναλωτές, Έλληνες, με φτωχότερους γείτονες, αλλά με πολύ καλύτερο φορολογικό σύστημα. Αυτό αν δεν το καταλάβουμε και δεν το διορθώσουμε θεωρώ ότι ποτέ δεν θα είμαστε ανταγωνιστικοί».

● Ο γενικός γραμματέας του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου Αλέξανδρος Κωστόπουλος τόνισε ότι «αυτό που έχει σημασία είναι να υποστηριχτούν οι μεγάλες εταιρείες που πραγματικά κρατάνε την οικονομία μας και να δοθεί δύναμη στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το λέμε συχνά ότι είναι η ραχοκοκαλιά της οικονομίας, οπότε έτσι είναι, και οι οποίες σφαιρστάτα χρειάζονται βοήθεια».

● Ο γενικός διευθυντής του Συμβουλίου Βιομηχανιών Κώστας Θεός επισήμανε ότι «η χρονιά αυτή ήταν αρκετά καλή, δεδομένων των μεγάλων αβεβαιοτήτων που υπήρχαν διεθνώς. Οι προοπτικές είναι καλές... Αυτό που ζητάμε είναι να έχουμε ένα περιβάλλον επιχειρηματικό εφάμιλλο με αυτό που έχουν οι περισσότερες άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δεν ζητάμε εξαιρέσεις, παράλογα πράγματα, να μπορούμε να είμαστε ανταγωνιστικοί επί ίσους όρους διότι είμαστε μικρή αγορά. Οι εξαγωγές είναι πολύ βασικό στοιχείο για να πάμε μπροστά».

Γιώργος Πιτσιλής: Ετοιμάζουμε μια εφαρμογή για κινητά, με την οποία ο κάθε πολίτης θα μπορεί να βλέπει τις οφειλές του.

Η αποθήκευση, προτεραιότητα για επάρκεια του συστήματος ενέργειας

Η ΣΗΜΑΣΙΑ της αξιοποίησης της μεταφοράς του όγκου των στοιχείων, μέσω και της κατάλληλης αποθήκευσης ενεργειακών αποθεματικών, αναδείχθηκε μέσα από ειδικό τμήμα του συνεδρίου της «N» «Αναβαθμίζοντας την Ελλάδα».

Οι συμμετέχοντες στο πάνελ ανέδειξαν τη συγκεκριμένη παράμετρο, τόσο ως προς το σκέλος της ενεργειακής επάρκειας όσο και ως προς την εκμετάλλευση της φτηνής ενέργειας. Παράλληλα, έγινε ειδική αναφορά στον τομέα της ανάπτυξης των PPAs, ως μέσου περαιτέρω ανάπτυξης αυτής της τόσο ειδικής αγοράς. Στο πεδίο της τιμολόγησης, τονίστηκε η ανάγκη επιλογής ανάμεσα στο κυμαινόμενο και το σταθερό τιμολόγιο. Μια επιλογή που μπορεί να είναι συγκυριακή, σε σχέση με την πορεία της αγοράς, μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Επισημάνθηκε δε ότι η επιλογή του σταθερού τιμολογίου δεν σημαίνει απαραίτητα ότι θα προκύψει φθηνότερος μηνιαίος λογαριασμός. Στο πάνελ με τίτλο «Ο "εφιάλτης" της ενεργειακής και κλιματικής κρίσης μπορεί να γίνει "σύμμαχος" για ταχύτερη ενεργειακή μετάβαση και ποιοτική αναβάθμιση των υποδομών», συμμετείχαν η κυρία Έλενα Γιαννακοπούλου, διευθύντρια Στρατηγικής της ΔΕΗ, η κυρία Στέλλα Ζαχαρία, διευθύνουσα σύμβουλος της Optimus Energy, και ο κύριος Γιώργος Παναγιώτου, διευθυντής Στρατηγικής και Διαχείρισης Ενέργειας στην εταιρεία Volton.

Ο κ. Παναγιώτου αναφέρθηκε στον νέο τύπο τιμολογίου, που εισάγεται από τον Ιανουάριο. «Θα είναι κυμαινόμενο βάσει ενός τρόπου υπολογισμού της τιμής τιμολόγησης και θα καθίστανται ενήμεροι οι καταναλωτές ποια θα είναι η τιμή που θα τιμολογούνται τον μήνα που θα ακολουθήσει. Αυτή είναι η αρχή για επαναφορά σε μια ομαλότητα στην αγορά. Όλοι οι προμηθευτές θα μπορούν να παρέχουν στο εξής διαφόρων ειδών λύσεις». Αποτελούν εξαιρεση οι πελάτες με σταθερά τιμολόγια. Αναφορικά με την ενεργειακή κρίση, ο διευθυντής Στρατηγικής και Διαχείρισης Ενέργειας της Volton επισήμανε ότι «δεν πρέπει να βιαστούμε ότι πέρασε 100%. Προφα-

Φτηνή ενέργεια

Υπό τον συντονισμό του αρχισυντάκτη της «N», Θανάση Αδαμόπουλου, η κυρία Γιαννακοπούλου υπογράμμισε τη σημασία της ενεργειακής μετάβασης, ειδικά

ως προς την αποθήκευση ενέργειας. «Μας δίνεται η ευκαιρία να προσφέρουμε φθηνή πράσινη ενέργεια στους καταναλωτές», τόνισε χαρακτηριστικά. Τονίστηκε επίσης ότι αλλάζει και ο ίδιος ο ρόλος του καταναλωτή, που θα μπορεί στο εξής να εκμεταλλεύεται όλες τις ευκαιρίες που θα του παρουσιάζονται. Σε σχέση με τη ΔΕΗ, η κυρία Γιαννακοπούλου επισήμανε την ανάπτυξη που προωθεί η εταιρεία, με την εξαγορά που έχει γίνει στα Βαλκάνια και πιο συγκεκριμένα στη Ρουμανία.

Από την πλευρά της, η κυρία Ζαχαρία πρόσθεσε ότι αποτελεί ευκαιρία οι ΑΠΕ να συμμετέχουν όσο γίνεται περισσότερο στο ενεργειακό μίγμα και ήδη η χώρα βρίσκεται στην 7η θέση παγκοσμίως σε αυτό τον τομέα. Ειδικά για τον τομέα της αποθήκευσης, η διευθύνουσα σύμβουλος της Optimus Energy υπογράμμισε ότι «χρειαζόμαστε αποθήκευση μεγάλης και μικρής κλίμακας. Πρέπει τα επόμενα δύο χρόνια να γίνουν οι απαραίτητες επενδύσεις».

Ο κ. Παναγιώτου επικεντρώθηκε στη δεύτερη παρέμβασή του στο σκέλος των τιμολογίων. «Αν κάποιος καταναλωτής θέλει να αποφεύγει τη μεταβλητότητα, μπορεί να επιλέγει σταθερό τιμολόγιο. Δεν σημαίνει όμως απαραίτητα ότι θα είναι πιο φτηνό ή πιο ακριβό. Συνήθως είναι λίγο πιο ακριβό. Οι εταιρείες πάντα προσφέρουν και σταθερά τιμολόγια. Σε ποιο χρώμα (σ.σ.: τιμολογίου) να πάμε; Δεν είναι τόσο απλή η απάντηση. Οι συνθήκες της αγοράς παίζουν ρόλο. Αν μπορεί να διαβλέψει κανείς ότι η αγορά θα φύγει προς τα πάνω, είναι προς όφελός του να έχει σταθερή τιμή. Σε αντίθετη περίπτωση, είναι προς το συμφέρον του να έχει κυμαινόμενη τιμή».

νός τα πολύ δύσκολα είναι πίσω μας, γιατί ήταν εξαιρετικά δύσκολη η κατάσταση. Ο κλάδος πήρε πολύτιμα μαθήματα. Οι εταιρείες προμήθειας είναι έτοιμες για την επόμενη μέρα».

Ανάπτυξη της αγοράς

Στο πεδίο της επιτάχυνσης των διαδικασιών ανάπτυξης της αγοράς αναφέρθηκε η κυρία Γιαννακοπούλου. «Χρειαζόμαστε ένα δίκτυο να είναι ενισχυμένο. Ειδικά όσον αφορά το δίκτυο της μεταφοράς του όγκου των στοιχείων και της αποθήκευσης» τόνισε.

Η κυρία Ζαχαρία υπογράμμισε τη σημασία των PPAs: «Ο χώρος των τραπεζών έχει εξοικειωθεί με αυτές τις συμβάσεις. Αυτή είναι η μεγάλη πρόκληση. Είναι ένας κλάδος που ανεβαίνει διαρκώς. Θέλει μεγάλη προσοχή. Να επιλέγονται οι εταιρείες που θα κάνουν αυτές τις συμβάσεις να έχουν τη φερεγγυότητα και τις δυνατότητες να αντιμετωπίσουν όλες τις προκλήσεις».

Ο κ. Παναγιώτου επικεντρώθηκε στη δεύτερη παρέμβασή του στο σκέλος των τιμολογίων. «Αν κάποιος καταναλωτής θέλει να αποφεύγει τη μεταβλητότητα, μπορεί να επιλέγει σταθερό τιμολόγιο. Δεν σημαίνει όμως απαραίτητα ότι θα είναι πιο φτηνό ή πιο ακριβό. Συνήθως είναι λίγο πιο ακριβό. Οι εταιρείες πάντα προσφέρουν και σταθερά τιμολόγια. Σε ποιο χρώμα (σ.σ.: τιμολογίου) να πάμε; Δεν είναι τόσο απλή η απάντηση. Οι συνθήκες της αγοράς παίζουν ρόλο. Αν μπορεί να διαβλέψει κανείς ότι η αγορά θα φύγει προς τα πάνω, είναι προς όφελός του να έχει σταθερή τιμή. Σε αντίθετη περίπτωση, είναι προς το συμφέρον του να έχει κυμαινόμενη τιμή».